Obsah

Úvod

Zdeněk Horský (1929–1988): Veličina známá a neznámá 11
Tomáš Hermann – Vojtěch Hladký

Studie

1. Otázky kosmologie 16. a 17. století 45
2. Přírodověda a filosofie v počátcích novověké vědy 49
3. Role platonismu při vzniku moderní kosmologie 75
4. Kosmologie Marsilia Ficina 83
5. *Mathématikos* a *fysikos* od Koperníka po Newtona 95
6. Matematika a fyzika v Koperníkově astronomii 105
7. Koperník a historické předmluvy k dílu *O oběžích nebeských sfér* 109
8. Koperníkovo astronomické dílo ve vývoji vědy 121
9. České země a Koperník 143
10. Aristotelova kosmologie a český podíl na jejím překonání 175
11. Evropský význam české tradice *nové vědy* v 16. století 185
12. Přínos Tadeáše Hájka v astronomii 195
13. Znalost nové hvězdy v Kassiopeji z roku 1572 na Karlově univerzitě 225
14. Tadeáš Hájek a astronomické problémy sedmdesátých let 16. století 231
15. Průběh gregoriánské kalendářní reformy v českých zemích 243
16. Lékařská disputace Tadeáše Hájka na Pražské univerzitě roku 1554 255
17. Hájkova a Proxenova výzva k účasti na přednáškách o Eukleidovi 267
18. Kosmologické názory Jana Jessenia 283
19. Mikuláš Raimarus Ursus a znalost Aristarchova heliocentrismu v Praze 307
20. Původní formulace Keplerových zákonů 317
21. Frontispis ke Keplerovým *Rudolfínským tabulkám* aneb Kepler sám o sobě 325

22. Komenského tři spisy o fyzice 337
23. Kosmologie, astronomie a fyzika v Komenského spise *Orbis pictus* 347
24. Komenského kosmologické perpetuum mobile podle představ v závěru života 355
25. Janusovská tvář Newtonovy fyziky 381
26. Změny ve vědě 17. století 387
27. Metodické poznámky ke starším dějinám přírodních věd 399
28. Soupis rukopisů a dějiny astronomie 407
29. Věda, vědomí a svědomí. Úvaha na okraj zrodu novověké vědy 415
30. Člověk a věda 423
31. Mých sedm divů světa 437

Přílohy

Výklady fresek v Astronomické chodbě Valdštejnského paláce v Praze a v Novém matematickém sálu Klementina 447
Soupis dalších prací Zdeňka Horského 454
Ediční a bibliografické komentáře
I. Obecné zásady publikace 462
II. Zkratky edic díla M. Koperníka 464
III. Ediční poznámky k jednotlivým statím 464
IV. Zdroje obrázků 477
Jmenný rejstřík 479
Rejstřík vybraných témat 490